

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ
ΑΚΡΩΤΗΡΙ, ΚΑΤΑΛΥΜΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΛΑΚΩΤΩΝ 2018
12^η Ανασκαφική περίοδος

Το Τμήμα Αρχαιοτήτων, Υπουργείο Μεταφορών Επικοινωνιών και Έργων, ανακοινώνει τη λήξη της 12^{ης} ανασκαφικής περιόδου στη θέση *Καταλύματα των Πλακωτών*, που βρίσκεται στη δυτική ακτή της Χερσονήσου του Ακρωτηρίου.

Η ανασκαφή διεξήχθη υπό τη διεύθυνση της Αρχαιολογικής Λειτουργού Α΄ Δρος Ελένης Προκοπίου, με συνεργείο εποχικών εργατών και Σχεδιάστρια την Αν. Τεχνικό κ. Μαίρη Τσιάμπερλαιν. Η ανασκαφή λειτουργεί και ως κέντρο άσκησης αρχαιολόγων Κυπρίων (Χατζηνικολή Μέλπω, Υποψήφια ΜΑ στη Βυζαντινή αρχαιολογία Παν. Ιωαννίνων, Χριστοδούλου Κωνσταντίνος, Αρχαιολόγος ΑΠΘ, Δρ. Παναγίδης Παναγιώτης Παν. Αθηνών και Salzburg) και Βρεττανών μέσα από το Ευρωπαϊκό πρόγραμμα Leonardo Da Vinci: *GrEASE (Graduate European Archaeological Skills Exchange: University Central Lancashire UCLAN, University of Reading, University College London UCL, University of Bournemouth, University of Chester, University of Wales Trinity St David, University of Wales Trinity St David)*. Η ανασκαφή υποστηρίζεται επίσης από προσωπικό του Υπ. Αμύνης της ομάδας Operation Nightingale με επικεφαλείς τους Maj Michelle Richardson, Maj Wallace Harry, Sgt Griffiths Craig RLC, Sp Staff Lead & MHFA και LcPL Rose Kelly, και από τρεις ομάδες μελών τους, τους κ.κ. Sgt Hopkins Richard, AB Howley Jez, Bdr Ellis Steven, AB Pantry Robert, Pte Young Geoff, PO Wildish Claire, Pte Long Oliver, AB Pennington Emily, Mne Skipp Simon David, LCpl Golding Paul, SSgt McGregor Heather, Pte McCaughran Arianna, Reynolds Steven και Newbould Luke. Το συγκεκριμένο πρόγραμμα έλαβε στις 20.11.2018 από τον Υπουργό Αμύνης της Μ. Βρετανίας το βραβείο πολιτιστικής προσφοράς για το έτος 2018 (Sanctuary Heritage award).

Η ανασκαφή εξελίσσεται στη νότια πτέρυγα ενός τεράστιου συγκροτήματος, η οποία συμπεριλαμβάνει ένα σύμπλεγμα από δύο ναούς, συνολικού μήκους περίπου 100 μέτρων, εκατέρωθεν περιστυλου αιθρίου, με χώρους εγκατάστασης στα νότια και στα ανατολικά που δεν έχουν ακόμα διερευνηθεί. Ένα δεύτερο αίθριο έχει αρχίσει να αποκαλύπτεται στη βόρεια πλευρά του ανατολικού ναού.

Ο πρώτος ναός, που ερευνήθηκε μεταξύ των ετών 2007-2010, ανήκει στον τύπο της τρίκλιτης βασιλικής με εγκάρσιο κλίτος, παραλλαγή δηλ. σταυρόσχημου ναού, με πλάτος, στον άξονα βορρά-νότου, 36 μέτρα και μήκος 29μ., χωρίς την εξέχουσα προς δυσμάς ασίδα, που συναποτελεί τμήμα μίας κεντρικής υπερυψωμένης εξέδρας. Διασώζει, σε όλη την έκταση του εσωτερικού χώρου, ψηφιδωτό επιδαπέδιο διάκοσμο. Το οικοδόμημα παρουσιάζει μεγάλες ομοιότητες με το προσκύνημα του Αγίου Μηνά στην Αίγυπτο.

Κατά τη φετινή ανασκαφή (εικ. 1), η οποία είναι επικεντρωμένη στην αποκάλυψη του δεύτερου ναού, που βρίσκεται στα ανατολικά, ολοκληρώθηκε ο καθαρισμός του νοτίου και κεντρικού κλίτους, και τμήματος του βορείου, ενώ άρχισε ήδη να αποκαλύπτεται και η κεντρική εξέδρα του Ιερού Βήματος, με παράλληλο προς αυτήν άμβωνα, σε χαμηλότερη στάθμη, στον οποίον απολήγει αξονικός σολέας που υποβάλλει μία τονισμένη Εισόδευση προκαθαγιασμένων Τιμίων Δώρων. Επιβεβαιώνει έτσι αρχικές εκτιμήσεις για τον ρόλο του πρώτου ναού ως χώρου τέλεσης των σχετικών προεισοδικών ακολουθιών, και διασύνδεσης με τα αρχαία Λειτουργικά Τυπικά των Ιεροσολύμων και της Αλεξάνδρειας (αγίου Ιακώβου και αγίου Μάρκου κυρίως). Ο ναός αυτός ανήκει στον τύπο της ημιεγγεγραμμένης σταυρόσχημης βασιλικής με εξάστυλο πρόπυλο στα δυτικά και έχει συνολικό μήκος (συμπεριλαμβανομένου του προπύλου και του εξέχοντος ανατολικού σκέλους) 46.47 μ. και πλάτος 20 μ.

εικ. 1

Κατά τη φετινή ανασκαφή αποκαλύφθηκαν σημαντικά τμήματα από νέους ψηφιδωτούς τάπητες, ανάμεσα στους οποίους μία επιγραφή με την ευχή ΚΕ ΒΟΗΘΙ ΤΟΙΣ ΤΟ ΩΝΟΜΑ ΣΟΥ ΦΩΒΟΥΜΕΝΟΙΣ (Κύριε βοήθει τοῖς τὸ ὄνομά σου φοβουμένοις), καθώς και θωράκια ασβεστολιθικά, αλλά και μαρμάρινα από τις κιγκλίδες του Ιερού βήματος, εκ των οποίων ένα μαρμάρινο ακέραιο (βλ. εικ. 2).

Η ιδιαιτερότητα του όλου συγκροτήματος στην αρχιτεκτονική του διάταξη, καθώς και ο διακοσμητικός του πλούτος, επιβεβαιώνουν ότι πρόκειται για κορυφαίο μνημείο της χριστιανοσύνης, των χρόνων του αυτοκράτορος Ηρακλείου (αρχές 7^{ου} αι.), στο οποίο αντανακλώνται ποικιλότητα οι απόηχοι της ιστορίας των περσικών

επιδρομών στις ανατολικές επαρχίες της αυτοκρατορίας, και της φιλοξενίας που ο προσφυγοποιημένος κλήρος και λαός έτυχε από τον Αμαθούσιο Ποιμενάρχη του θρόνου της Αλεξανδρείας, Ιωάννη Ελεήμονα, κατά την αναγκαστική του επιστροφή στην Κύπρο γύρω στο 616-617 και πριν από την κοίμησή του στις 11 Νοεμβρίου του 619.

Εικ. 2